

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა №17

11.02.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: ახალციხე-ბათუმის **220** კვ-იანი ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის შუახვევი-ახალციხის მონაკვეთის (90 კმ სიგრძე) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“, ქ. თბილისის 0105, ბარათაშვილის ქ. 2

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 27.12.2018

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: ააიპ „მსოფლიო გამოცდილება საქართველოსათვის“; ფალიაშვილის ქ. 15, მე-9 სართული

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემას“ მიერ წარმოდგენილია ახალციხე-ბათუმის **220** კვ-იანი ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის შუახვევი-ახალციხის მონაკვეთის (90 კმ სიგრძე) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკოპინგის ანგარიში.

საქმიანობის განმახორციელებელია სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“. პროექტი ითვალისწინებს ახალციხე-ბათუმის 220 კვ-იანი ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის შუახვევი-ახალციხის მონაკვეთის (90 კმ სიგრძე) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებას. 2015 წლის 3 აგვისტოს ახალციხე-ბათუმის 220 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზების განთავსებაზე გაცემულია ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №38. ბათუმი-ახალციხის ორჯაჭვიანი ელექტროგადამცემი ხაზის მთლიანი სიგრძე შეადგენს 150კმ-ს. 220 კვ ელექტრო-გადამცემი ხაზი იწყება ახალციხის არსებული 500/400 კვ ქვესადგურიდან და უკავშირდება ბათუმის არსებულ 220 კვ ქვესადგურს. გამომდინარე იქიდან რომ შუახვევი-ახალციხის ცვლილების მონაკვეთი (90 კმ სიგრძე) გაივლის მჭიდროდ დასახლებულ ტერიტორიებს, ეგხ-ს გასხვისების დერეფანში ხვდება საცხოვრებელი სახლებიც, კერძოდ: სოფ. გორში და სოფ. ფერსაში.

აღნიშნულ პროექტში შეტანილი იქნა შემდეგი სახის ცვლილებები: შუახვევი - სოფ. რაკვთას (ხულოს რაიონი) მონაკვეთზე მდ. სხალთას მარჯვენა ნაპირზე განლაგებული სოფლების და სასოფლო-სამეურნეო მიწების გვერდის ასაქცევად ეგხ-ს მარშრუტი გადატანილ იქნა მდინარის მარცხენა ნაპირზე და ახალი პროექტის შესაბამისად, მიუყვება ტყით დაფარული ქედის თხემს. ხსენებულ მონაკვეთზე შეცვლილი მარშრუტის სიგრძე შეადგენს დაახლოებით

30კმ-ს; სოფ. რაკვთადან (ხულოს რაიონი) - სოფელ უდემდე (ადიგენის რაიონი) მონაკვეთზე მარშრუტში შეტანილია ლოკალური ცვლილებები (2 ცვლილება, 5 და 4 კმ სიგდის მონაკვეთები); სოფ. კლდედან - სოფ. ზიკილიამდე (ახალციხის რაიონი) მონაკვეთზე მარშრუტის ერთი ლოკალური ცვლილება (დაახლოებით 5კმ სიგრძის მონაკვეთი).

საპროექტო ეგზ-ს საერთო სიგრძე შეადგენს დაახლოებით 90კმ-ს. საპროექტო ეგზ კვეთს ახალციხის, ადიგენის, ხულოსა და შუახევის მუნიციპალიტეტებს. გადამცემი ხაზის დერეფანი გაივლის მდინარეების ხეობებს, ტყით დაფარულ ტერიტორიებს, დასახლებული პუნქტების სიახლოვეს, სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებზე. დერეფანი გადის მცირე კავკასიონის სამხრეთით, საიდანაც დერეფანი მიემართება დასავლეთით, სადაც იგი ბემუმის სამთო-სათხილამურო კურორტის მიდამოებში კვეთს მაღალმთიან ტერიტორიას, შემდეგ ჩადის მდ. სხალთის ხეობაში და მიუყვება მას მდ. აჭარისწყლის შერთვამდე, შემდეგ დერეფანი მისდევს მდ. აჭარისწყლის ხეობას ქ. ბათუმამდე. ანძების უბნების დიდ ნაწილთან მისვლა შესაძლებელი იქნება რეგიონული თუ ადგილობრივი გზების საშუალებით, რომელთა უმეტესობა წარმოადგენს მოხრეშილ ან გრუნტის გზას. თუმცა, რამდენიმე ადგილას საჭირო იქნება არსებული გრუნტის გზების გაფართოება, ან ახალი მისასვლელი გზების მოწყობა. თითოეული ანძის საძირკვლის მშენებლობას დაახლოებით 220 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი დასჭირდება.

დაგეგმილი 220 კვ გადამცემი ხაზისთვის საჭირო იქნება საშუალოდ 65 მ სიგანის გასხვისების დერეფნის მოწყობა. პროექტის მიხედვით დაგეგმილია შემდეგი ტიპის ანძების დამონტაჟდება: ტიპური შუალედური ანძა; მცირე დატვირთვის კუთხის ანძა; საშუალო დატვირთვის კუთხის; დიდი დატვირთვის კუთხის ანძა; კუთხის ანძა (30°-60° კუთხეებისთვის). ტოპოგრაფიული პირობებიდან გამომდინარე, ფოლადის ახალი ანძები განლაგდება 300-500 მ ინტერვალით. შუალედური ანძების სიმაღლე იქნება 35 მ, ხოლო კუთხის ანძების - 39 მ. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გადამცემი ხაზების ფაზური სადენების მოსაწყობად გამოყენებული იქნება ფოლადით არმირებული ალუმინის სადენი. სადენების კვეთი იქნება 300/67 მმ², ისინი აღიჭურვება ვიზრაციის ჩამხშობებით, შუა შეერთებებით, ქუროებით და სხვა საჭირო მოწყობილობებით. საძირკვლები მოეწყობა ბეტონით; მიწის ზედაპირიდან მათი მინიმალური სიმაღლე 400 მმ იქნება. ჭარბტენიან ადგილებში ბეტონის საძირკვლის სიმაღლე მიწის ზედაპირიდან იქნება არანაკლებ 1200 მმ.

პროექტის მუდმივი და დროებითი გამოყენების ნაგებობებსა და დამხმარე საშუალებებში შედის ანძები, ბომები, გასაჭიმი და დამჭიმი გვარლები, სადენები, იზოლატორები, დამიწების ღეროები და კაბელები, სტატიკური ოპტიკური მიწისქვეშა კაბელები და სხვ. გადამცემი ხაზის გასაყვანად საჭირო აღჭურვილობა: ექსკავატორი; ბულდოზერი; 16 ტ. ამწე; 25 ტ. ამწე; ტრაქტორ-ამწე (Caterpillar-ის ტიპის); თვითმცლელი სატვირთო მანქანა; მანქანების სატრანსპორტო ლაფეტი; დამხმარე სატვირთო მანქანა ჯალამბართ; დამხმარე მაღალი გამავლობის მანქანა ჯალამბართ; სადენების/ ოპტიკურ-ბოჭკოვანი კაბელების დასაყენებელი მოწყობილობა; სადენებისა და დამჭერების წნეხები; ხის საჭრელი ხერხი და სხვა აღჭურვილობა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვები მოეწყო შუახევის (დაბა შუახევი; სოფ. ნენია; სოფ. გორი), ადიგენის (სოფ. ბენარა) და ახალციხის (სოფ. წყრუთი; სოფ. ფერსა) მუნიციპალიტეტებში. საჯარო განხილვებზე დამსწრე საზოგადოების მხრიდან გამოითქვა შესაბამისი შენიშვნები/წინადადებები პროექტთან დაკავშირებით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. გზმ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;

2. გზმ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;

3. გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

4. გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- საპროექტო დერეფნის ცვლილების საჭიროების დასაბუთება;
- ცვლილების პროექტის აღწერა;
- ტექნოლოგიური სქემა;
- ეგზ-ს ინფრასტრუქტურული ობიექტების და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა;
- ეგზ-ს დერეფნის ცვლილების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები: ტექნოლოგიური ალტერნატივები შესაბამისი დასაბუთებით; გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივა შესაბამისი დასაბუთებული (Shape ფაილები);
- ეგზ-ს განთავსების ტერიტორიის GIS კოორდინატები;
- ეგზ-ს განთავსების ტერიტორიის საინჟინრო გეოლოგიური კვლევები;
- დაზუსტებული მონაცემები დაგეგმილი საქმიანობის ტერიტორიაზე კერძო მესაკუთრეების შესახებ;
- ეგზ-ს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
- საინჟინრო გეოლოგიურ კვლევაზე დაფუძნებული გრუნტის წყლების ნიშნულის შესახებ ინფორმაცია;
- ეგზ-ს მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- სამშენებლო მოედნის და მასალის დასაწყობების მოედნების აღწერა (სანაყაროებისა და სამშენებლო ბანაკის shp ფაილები);

- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობებისა და რაოდენობის შესახებ მონაცემები და შემდგომი მართვის ღონისძიებები;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციასთან დაკავშირებული საკითხები;
- არსებული და ახალი მისასვლელი გზების შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია (Shape ფაილების წარმოდგენა; სიტუაციურ რუკაზე ასახვა);
- დაზუსტებული ინფორმაცია საპროექტო ეგზ-ს ანძების განთავსების შესახებ შესაბამისი GPS კოორდინატებით;
- ფუჭი ქანების განთავსების (სანაყაროების) დეტალური პროექტები, ადგილმდებარეობის კოორდინატები, მათი მოცულობა, ასევე მდინარეების სანაპიროსთან განთავსების ადგილას საკვლევი უბნების საინჟინრო ჰიდროლოგიური პირობები და მდინარის გავლენა სანაყაროების განთავსების ტერიტორიაზე;
- ინფორმაცია ფიზიკური და ეკონომიკური განსახლების შესახებ (საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 24 მარტის N366 დადგენილებით განსაზღვრული ნორმების დაცვა).

4.2 გზ-ს ანგარიშში სატყეო ფართობებზე არსებული მერქნიანი მცენარეების (8 სმ და მეტი დიამეტრის) დახასიათება წარმოდგენილი იქნეს სტანდარტული სატყეო სატაქსაციო აღწერით, განხორციელებული შესაბამისი სპეციალისტების მიერ (რადგან, დეტალური ბოტანიკური კვლევები, მეტყევეური თვალსაზრისით, არასაკმარისია იმ ზემოქმედების განსაზღვრისათვის, რასაც იწვევს ხე-ტყის პირწმინდა ჭრა).

4.3 ეგზ-ს ცვლილების დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- საპროექტო უბნის გეოლოგიური აგებულება;
- რეგიონის ზოგადი გეოლოგიური რუკა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- საპროექტო დერეფნის საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა, საინჟინრო-გეოლოგიური ჭრილები;
- საპროექტო რაიონის გეომორფოლოგიური, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური, სეისმური და ტექტონიკური პირობების აღწერა;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები (მათ შორის საპროექტო ტერიტორიის სივრცეში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერა);
- საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები. მათ შორის ყურადღება უნდა გამახვილდეს საპროექტო დერეფანში საშიში გეოდინამიკური პროცესების (მეწყერი, ეროზია) განვითარების თვალსაზრისით რთული უბნების ადგილმდებარეობებსა და აღწერაზე. მოცემული უნდა იყოს გასატარებელი პრევენციული ღონისძიებები;
- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ნედლეულის გამოყენებისას, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა;

- ზემოქმედება ნიადაგზე და შესაძლო დაბინძურება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის/ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ეგზ-ს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება, საშიში გეოდინამიკური პროცესების განვითარების შესაძლებლობა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- არსებული საპროექტო ალტერნატივების მიხედვით ვიზუალური ზემოქმედება ლანდშაფტებზე;
- ელექტრომაგნიტური გამოსხივება, შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება ეგზ-ს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- საპროექტო ტერიტორია კვეთს „ფრინველთათვის მნიშვნელოვან ტერიტორია“-სთან (IBA) და „ფრინველთა სპეციალურ დაცულ ტერიტორია“-სთან (SPA), აქედან გამომდინარე დოკუმენტში აისახოს აღნიშნულ ტერიტორიებზე გავრცელებულ ფრინველთა სახეობებზე პროექტის განხორციელებით გამოწვეულ ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში, საკომპენსაციო ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია.
- საპროექტო ტერიტორია კვეთს "ევროპის ველური ბუნების და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ" (ბერნის) კონვენციის შესაბამისად შექმნილ "ზურმუხტის ქსელის" შეთავაზებულ საიტს (გოდერძი GE0000026). აღნიშნულიდან გამომდინარე, გზმ-ს ანგარიშში უნდა აისახოს შემოთავაზებულ საიტზე არსებულ სახეობებზე და ჰაბიტატებზე ზეგავლენის შეფასება ე.წ. მიზანშეწონილობის შეფასება. შეფასებაში ასახული უნდა იქნას, საქმიანობის სახეების მიხედვით მოსალოდნელი ზეგავლენა, სათანადო დასაბუთებებით; შემარბილებელი, ზემოქმედების თავიდან აცილებისა და საკომპენსაციო ქმედებები; საჭიროების შემთხვევაში, წარმოდგენილ იქნას კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით მომზადებული საკონსერვაციო გეგმა. ამასთან, განხილულ იქნას საპროექტო ტერიტორიის ალტერნატიული ვარიანტები, მათ შორის, შემოთავაზებულ იქნას ეგზ-ს ტრასის მონაკვეთი/ები, რომლებიც არ გაივლის ზურმუხტის ქსელის შემოთავაზებულ საიტზე.
- ზემოქმედება პროექტის არეალში მოქცეული ტყის ფონდის ტერიტორიის ფართობზე. ინფორმაცია აღნიშნულ ტერიტორიაზე გავრცელებული როგორც წითელი ნუსხის, ისე სხვა სახეობებთან დაკავშირებით. ინფორმაცია ჭრას დაქვემდებარებულ სახეობებზე, საჭიროების შემთხვევაში შესაბამისი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებები.
- ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება;
- ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკების და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების აღწერა;
- ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობით გამოწვეული კუმულაციური ზემოქმედება მოსახლეობაზე და სოციალურ გარემოზე;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა და გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისა ან შერბილებისათვის გათვალისწინებული ღონისძიებები;

- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ეგხ-ს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით);
- მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის გეგმა;

6. გზშ-ს ანგარიშში აგრეთვე ასახული უნდა იყოს:

- სათანადო დასაბუთება ეგხ-ს დერეფნის ცვლილების საჭიროების შესახებ;
- **ბიოლოგიური გარემო:** საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება დაგეგმილ საპროექტო დერეფანში; საკვლევი არეალი და საველე კვლევის მეთოდები, სენსიტიური ადგილები, საველე კვლევის შედეგები; სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია, უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე) და ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. ამასთან, წარმოდგენილ იქნას ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები ფოტომასალასთან ერთად.
- ბიომრავალფეროვნების კუთხით განხილულ იქნას საპროექტო ტერიტორიის ალტერნატიული ვარიანტები;
- მონიტორინგის გეგმაში აისახოს ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი.
- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, დამცავი ღონისძიებების მითითებით;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების პიკეტური აღწერა, რომელიც უნდა მოიცავდეს საპროექტო ტერიტორიის არეალში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესებსაც;
- ელექტროგადამცემი ხაზის დაცვის ზონების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;

▶ სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის დროს (შუახვევის მუნიციპალიტეტი, სოფ. ნენია/ 22.01.19/12:00 სთ.) სოფელ ნენიაში გამოითქვა მოსაზრებები იმასთან დაკავშირებით, რომ სოფლის სიახლოვეს (სოფ. თავში/“ნაკანაფევი“) ეგხ-ს გატარებამ, ტყის გაჩეხვამ, გზების და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მოწყობამ შესაძლოა გამოიწვევს სოფელში არსებული სასმელი წყლების გაქრობა, აგრეთვე მეწყრული პროცესების დაჩქარება, აღნიშნულთან დაკავშირებით გზშ-ს ანგარიშში ასახული უნდა იყოს მეწყრული უბნების შეფასების შესახებ ინფორმაცია, აგრეთვე ინფორმაცია სასმელი წყაროების შესწავლის შესახებ.

▶ აღნიშნულ ეგხ-სთან დაკავშირებით, სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვების დროს სოფ. გორის (შუახვევის მუნიციპალიტეტი, სოფ. გორი 22/01.19/ 10:00 სთ.), სოფ. ფერსას და სოფ. მუგარეთის (ახალციხის მუნიციპალიტეტი/ სოფ. ფერსა/ 01.23.19/15:00 სთ.) მაცხოვრებლების მხრიდან აღნიშნა უკმაყოფილება საპროექტო ალტერნატივასთან დაკავშირებით, აღნიშნულიდან გამომდინარე გზშ-ს ანგარიშში უნდა ასახოს შერჩეული ალტერნატივის (სოფ.

გორის, სოფ. ფერსას, სოფ. მუგარეთის სიახლოვეს) მართებულობა შესაბამისი დასაბუთებით კონკრეტულ მონაკვეთებთან მიმართებაში.

▶ გზშ-ს მომზადების ეტაპზე დამატებით იქნეს შემუშავებული შემარბილებელი ღონისძიებები განსაკუთრებით იმ ტერიტორიებზე, სადაც მოსალოდნელია სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე ზემოქმედება.

▶ სსიპ წიაღის ეროვნულ სააგენტოში არსებული ინფორმაციით საპროექტო ეგზ კვეთს, სასარგებლო წიაღისეული მოპოვების ლიცენზიის მისაღებად აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივის რესურსების სამმართველოს მიერ, დასკვნა მომზადებული (#08/479 10.077.2018წ) ობიექტის კონტურს. „აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროსათვის ლიცენზიის გაცემის უფლებამოსილების დელეგირების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 12 აპრილის #98 დადგენილებით განსაზღვრულ შემთხვევაში ლიცენზიის გამცემი ადმინისტრაციული ორგანოა – აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტრო. აღნიშნულიდან გამომდინარე საკითხის დაზუსტების მიზნით გზშ-ს თან უნდა ახლდეს აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროსთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია.

▶ 220 კვ-იანი ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობა განეკუთვნება V კლასის (განსაკუთრებული მნიშვნელობის) ობიექტს (საქართველოს მთავრობის დადგენილება N57 24.03.2009), ხოლო "კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ" საქართველოს კანონის მე-14 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე კარიერის დამუშავებაზე და სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების, ასევე საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტის მშენებლობის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული ორგანო სამინისტროს (აღნიშნული უფლებამოსილება დელეგირებულია სსიპ - საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოზე) დადებითი დასკვნის საფუძველზე. ხოლო, ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად სამინისტროს (სააგენტოს) დასკვნის საფუძველია შესაბამისი ტერიტორიის არქეოლოგიური კვლევა, რომლის ჩატარებას უზრუნველყოფს მიწის სამუშაოების განხორციელებით დაინტერესებული პირი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, შუახვევი-ახალციხის მონაკვეთზე (90 კმ სიგრძე) უნდა განხორციელდეს კანონმდებლობით გათვალისწინებული კვლევითი სამუშაოები, ხოლო კვლევის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იყოს სააგენტოში შესაბამისი დასკვნის მოსამზადებლად, მიღებული დასკვნა უნდა დაერთოს გზშ-ს ანგარიშს.

▶ დანართში წარმოდგენილი მთლიანი 94 018 კვ.მ. ფართობიდან (shp-ფაილი), „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს № 299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით - 665 კვ.მ. ფართობი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში. კერძოდ, ადიგენის სატყეო უბნის ადიგენისა და წახანის სატყეოებში. სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე საქმიანობა საჭიროებს შეთანხმებას ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან, შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია უნდა დაერთოს გზშ-ს ანგარიშს.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემას“ მიერ წარმოდგენილ ახალციხე-ბათუმის **220** კვ-იანი ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობისა და ესპლუატაციის პროექტზე სავალდებულოა გზმ-ს ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.

